

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครู โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

ประชากรและการเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยนี้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการสุ่มตัวอย่างจะแยกสุ่มตามประชากรแต่ละกลุ่ม คือ

1. ศึกษานิเทศก์ มีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้

1.1 ศึกษานิเทศก์จังหวัด ใน 73 จังหวัด มีศึกษานิเทศก์จังหวัดทั้งหมด 956 คน สุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ 25 ของจำนวนศึกษานิเทศก์จังหวัดในแต่ละจังหวัด ได้จำนวนศึกษานิเทศก์จังหวัด 251 คน

1.2 ศึกษานิเทศก์อำเภอ ใน 73 จังหวัด มีศึกษานิเทศก์อำเภอทั้งหมด 826 คน มีขั้นตอนคือไปนี้

1.2.1 จำนวนตัวอย่างประชากรร้อยละ 25 ของจำนวนศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละจังหวัด เป็นจำนวน 217 คน

1.2.2 เมื่อได้จำนวนศึกษานิเทศก์อำเภอในแต่ละจังหวัดแล้ว จึงจับสลากสุ่มรายชื่ออำเภอที่จะได้ศึกษานิเทศก์นั้น ๆ เป็นตัวอย่างประชากร ในการจับสลากนี้เพื่อให้ศึกษานิเทศก์อำเภอกระจายไปยังอำเภอต่าง ๆ ภายในจังหวัด ถ้าจังหวัดใดสุ่มได้ศึกษานิเทศก์อำเภอที่เป็นตัวอย่างประชากรอยู่ในอำเภอเดียวกัน จะทำการสุ่มใหม่

1.2.3 ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน

217 คน กระจายใน 217 อำเภอทั่วประเทศ

2. ผู้บริหาร มีขั้นตอนในการส่งตัวอย่างประชากรดังนี้

2.1 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามสถิติปี 2527 มีจำนวนทั้งหมด 28,635 โรงเรียน

2.2 คำนวณตัวอย่างประชากรร้อยละ 2 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัดทั้ง 73 จังหวัด เป็นจำนวน 575 โรงเรียน

2.3 นำจำนวนโรงเรียนในข้อ 2.2 มากระจายในอำเภอที่สุ่มได้ในข้อ 1.2.2 ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการจัดส่งข้อมูลโดยเฉลี่ยให้จำนวนโรงเรียนในแต่ละอำเภอมีจำนวนเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน

2.4 ใ้ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 575 คนทั่วประเทศ

3. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

3.1 สุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่สอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษของโรงเรียนในข้อ 2.3 โรงเรียนละ 2 คน ชั้นละ 1 คน

3.2 ใ้ตัวอย่างประชากรที่เป็นครู จำนวนทั้งสิ้น 1,150 คน ทั่วประเทศ

ดังนั้นตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถามเป็นศึกษานิเทศก์จังหวัด จำนวน 251 คน ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 217 คน ผู้บริหาร จำนวน 575 คน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 1,150 คน รวมทั้งสิ้น 2,193 คน

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิท่านหลักสูตรและการสอนในระดับประถมศึกษา กลุ่มประสบการณ์พิเศษเพื่อสัมภาษณ์เพิ่มเติม โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

1. เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานจัดทำหลักสูตรประถมศึกษา กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 6 คน

2. เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 14 คน

ดังนั้นตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งสิ้น 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเติมคำในช่องว่างและแบบมีคำตอบให้เลือก ซึ่งมีทั้งให้เลือกคำตอบเดียวและเลือกได้หลายคำตอบ

ตอนที่ 2 ปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) และแบบมีคำตอบให้เลือก (check list) ประกอบด้วยคำถามในคำถามต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ปัญหาการจัดการศึกษาและแนวทางการปรับปรุงเนื้อหา

1.1 ปัญหาการจัดการศึกษา

1.2 แนวทางการปรับปรุงเนื้อหา

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

2.1 ปัญหาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 ปัญหาการสอนการเรียนการสอน

2.3 ปัญหาการจัดการวัดและประเมินผล

2.4 ปัญหาความสามารถของครู

3. ปัญหาการบริหารและการจัดการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (open ended)

แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อความที่สำคัญ 6 ข้อ ซึ่งครอบคลุมปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการใช้หลักสูตรกลุ่มประสบการณ์พิเศษจาก หลักสูตร แผนการสอน หนังสือคู่มือครู วารสารงานวิจัย และสัมภาษณ์ครูที่สอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
2. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาและมีสำนวนภาษาที่ถูกต้อง
3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ แก้ไข และนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์จังหวัดศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรกลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน แล้วนำมาตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยง 0.96

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและรับคำตอบคืนทางไปรษณีย์ โดยได้รับความร่วมมือจากศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรขอความร่วมมือผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเพื่อจัดส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์จังหวัด และขอความร่วมมือหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเพื่อจัดส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ผู้วิจัยใช้เวลาในการรวบรวมแบบสอบถามเป็นเวลา 39 วัน คือตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2528 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2528 ได้รับแบบสอบถามคืนจากตัวอย่างประชากรซึ่งนำมาวิเคราะห์ได้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 1,555 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 70.91 แยกเป็นศึกษานิเทศก์จังหวัดจำนวน 147 ฉบับ ศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 144 ฉบับ ผู้บริหาร จำนวน 464 ฉบับ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 276 ฉบับ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 291 ฉบับ และครูที่สอนทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน

233 ฉบับ

2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้นัดไว้ล่วงหน้าโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และใช้เครื่องบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้เวลาในการติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิและสัมภาษณ์เสร็จสิ้นภายใน 30 วัน คือตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2528 ถึงวันที่ 10 กันยายน 2528

ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

2.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรประถมศึกษากลุ่มประสบการณ์พิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 6 คน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 อย่างน้อย 2 ปี จำนวน 14 คน เป็นครูสอนวิชาภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน จำนวน 7 คน และเป็นครูสอนวิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการทำรังชีวิต (งานเลือก) จำนวน 7 คน กระจายตามภาคต่าง ๆ ทั้ง 4 ภาค ดังนี้ ครูผู้สอนในภาคเหนือ 3 คน ภาคใต้ 3 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 คน และครูผู้สอนในภาคกลาง 4 คน ผู้วิจัยได้เลือกครูผู้สอนเพื่อสัมภาษณ์ตามเกณฑ์ดังกล่าวจากผู้เชี่ยวชาญ "เทคนิคการพัฒนาผู้นำครู" ซึ่งมาจากทุกภาคของประเทศไทย และได้ทำการสัมภาษณ์ ณ โรงเรียนพระตำหนักมหาราช ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (The Statistical Package for the Social Science) โดยหาค่าสถิติเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 วิเคราะห์ร่วมกันดังนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตร

กลุ่มประชากรพิเศษที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ แล้วนำค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาในแต่ละด้าน และนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดคะแนนดังนี้

มีปัญหามากที่สุด	ให้มีคะแนนเป็น	5
มีปัญหามาก	ให้มีคะแนนเป็น	4
มีปัญหากลาง	ให้มีคะแนนเป็น	3
มีปัญหาน้อย	ให้มีคะแนนเป็น	2
มีปัญหาน้อยที่สุด	ให้มีคะแนนเป็น	1

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ถือหลักเกณฑ์ดังนี้

4.60 - 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
3.60 - 4.59	หมายความว่า	มีปัญหามาก
2.60 - 3.59	หมายความว่า	มีปัญหากลาง
1.60 - 2.59	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
1.00 - 1.59	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงเนื้อหาและเวลาเรียนเป็นแบบมีคำตอบให้เลือก (check list) วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open ended) วิเคราะห์โดยสรุปรวบรวมความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะ จัดเป็นหมวดหมู่เรียงลำดับความสำคัญตามความถี่ของปัญหาหรือข้อเสนอแนะนั้น ๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (percentage)
2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

fx = ผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้

$\sum fx$ = ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างความถี่กับค่าคะแนนที่กำหนดให้

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

(ประกอบ กรรณสูต 2525:41)

3. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2} \quad (\text{เล่มเดียวกัน: 51})$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = จำนวนความถี่

x = คะแนน 5, 4, 3, 2, 1

N = จำนวนคะแนนทั้งหมด

4. ตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถาม จากสูตร

$$r = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

n = จำนวนข้อสอบ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ (Variance of a single item)

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ทำแบบสอบถามทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของผู้ทำแบบสอบถามทั้งหมด

(ประกอบ กรรณสูต 2525:52)